

Následná péče o zeleň v kontextu existujících právních předpisů

Moravská Třebová 09.04.2024

Ing. Jitka Štěpánková
vedoucí oddělení městské zeleně MMOI
členka rady sekce Správa zeleně SZKT

Co je to veřejná městská zeleň ?

Veřejnou zelení se rozumí – parky, lesoparky, sportoviště, dětská hřiště a veřejně přístupné travnaté plochy intravilánu obce.

Jedná se o důležitý architektonický a krajinný prvek s velmi významnými ekologickými funkcemi.

Ochrana přírody a krajiny – právní rámec

Důležité zákony a normy, kterými se musí správce zeleně řídit:

**Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení**

Ochrana přírody a krajiny – právní rámec

Důležité zákony a normy, kterými se musí správce zeleně řídit :

**Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení**

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

Ochrana přírody a krajiny – právní rámec

Důležité zákony a normy, kterými se musí správce zeleně řídit :

**Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení**

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

ČSN 83 9061 (z r. 2006) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, která vychází z ČSN DIN 18920 (z r. 1997) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavební činnosti

Zákon o státní památkové péči č. 20/1987 Sb.

LEGISLATIVNÍ SOUVISLOSTI Zákona 114/1992 Sb. a jeho Vyhlášky č. 189/2013 Sb.

SOUHRN

1) Kácení bez omezení (za předpokladu, že dřeviny nejsou součástí významného krajinného prvku)

- stromy do obvodu kmene 80cm (měřeno 130cm nad zemí)
- zapojené porosty dřevin do celkové plochy 40m²
- rychle rostoucí stromy na plantážích dřevin (energetické dřeviny) nebo vánoční stromky
- ovocné stromy (rostoucí na pozemku evidovaném v katastru nemovitostí jako zahrada nebo zastavěná plocha a nádvoří)

2) Kácení na oznámení 15 dnů předem (§ 8 odst. 2 zákona)

- probírky a prořezávky (ze zdravotních a pěstebních důvodů)
- obnova porostů
- doprovod vodních toků
- v ochranném pásmu plynárenských, teplovodních zařízení, elektrické a telekomunikační infrastruktury
- zdravotní důvody dřevin (karanténní choroby apod.)

3) Kácení na oznámení do 15 dnů po vykácení (§ 8 odst. 4 zákona)

- havarijní stav dřevin, hrozí veřejné ohrožení z prodlení, velké hmotné ztráty

4) Kácení na povolení orgánem ochrany přírody (rozhodnutí) – nutné podat žádost o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les (§ 8 odst.1 zákona)

LEGISLATIVNÍ SOUVISLOSTI Zákona 114/1992 Sb. a jeho Vyhlášky č. 189/2013 Sb.

5) Kácení dřevin vyvolané stavebním záměrem (§ 8 odst. 5 zákona – odkazuje na Vyhlášku č. 189/2013 Sb., ve které je v § 4 uvedeno) – ke kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí vydává orgán ochrany přírody závazné stanovisko, které je součástí výrokové části rozhodnutí v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí vydaném příslušným stavebním úřadem.

Přesné znění legislativy k zákonu 114/1992 Sb. a Vyhlášce 189/2013 naleznete na stránkách SZKT, pod Sekcí Správa zeleně: <https://szkt.cz/sprava-zelene/podklady-pro-spravu-zelene>

Vhodným obdobím pro kácení dřevin je období vegetačního klidu od 01. listopadu do 31.března následujícího roku.

LEGISLATIVNÍ SOUVISLOSTI Zákona 114/1992 Sb. a jeho Vyhlášky č. 189/2013 Sb.

Ve výjimečných případech lze kácet i mimo zimní klidové období, ale je nutné vždy důkladně prověřit, že se na stromě nenachází obsazené ptačí hnízdo, nebo že strom není obývaným biotopem chráněného živočišného druhu (např. letounů / netopýrů, lejska, páchníků, Tesaříka drsnorohého, Nosorožíka kapucínka apod.). V takovém případě je nutný biologický průzkum odbornými pracovníky – ornitology, entomology, kteří stav přítomnosti chráněných živočichů potvrdí nebo vyloučí, a v případě výskytu chráněných živočichů je nutná osobní účast biologů specialistů při kácení jako biodozoru, aby zajistili záchranný transfer chráněných živočišných druhů.

V případě výskytu netopýrů je vhodnou dobou ke kácení stromů období 15. – 30. září, kdy je předpoklad, že stromy již opustila kolonie matek netopýrů s mláďaty a ještě se do stromů nenastěhovala zimní kolonie netopýrů. Tito živočichové tak mají čas ve svém revíru najít jiné vhodné stromy jako svůj biotop k zimnímu hnízdění.

Netopýr rezavý
zdroj internet

Lejsek šedý
foto internet

Páchník hnědý
foto internet

Při jakémkoliv kácení dřevin je nutný souhlas vlastníka pozemku a tím i dřevin na něm rostoucích!

LEGISLATIVNÍ SOUVISLOSTI Zákona 114/1992 Sb. a jeho Vyhlášky č. 189/2013 Sb.

Žádost o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les podává vlastník pozemku, nájemce nebo uživatel pozemku se souhlasem vlastníka pozemku, na kterém se nacházejí dřeviny rostoucí mimo les.

Žádost musí obsahovat :

- a) Jméno a adresu žadatele,**
- b) Doložení vlastnického či nájemního vztahu žadatele k pozemkům a dřevinám rostoucím mimo les,**
- c) Specifikaci dřevin rostoucích mimo les, které mají být káceny, zejména jejich druh, počet, včetně situačního zákresu,**
- d) Udání obvodu kmene stromu ve výšce 130 cm nad zemí, velikost plochy zapojených porostů dřevin,**
- e) Zdůvodnění žádosti**

LEGISLATIVNÍ SOUVISLOSTI Zákona 114/1992 Sb. a jeho Vyhlášky č. 189/2013 Sb.

Příklad žádosti o kácení dřevin rostoucích mimo les s jeho přílohami - situační záznam kácené dřeviny, fotodokumentace

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUČ
ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
 Oddělení péče o krajinu a zemědělství
 HYNÁISOVA 34/10, 779 11 OLOMOUČ

Ž Á D O S T o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les dle § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a prováděcí vyhlášky č. 189/2013 Sb.

Žadatel (vlastník pozemku, nájemce, oprávněný uživatel):
 SMOL, zastoupené OMZOH, oddělení městské zeleně – Mgr. Tomáš Ptáčník

Adresa, PSČ: Hynaisova 10

Telefon: 588 488 359 **Datum narození, nebo IČ:** 00299308

Vlastník pozemku (neshoduje - li se s žadatelem):

Adresa, PSČ: **Datum narození, nebo IČ:**

žádá o povolení vykácet tyto dřeviny:

počet ks	druh dřeviny	obvod kmene ve výšce 130 cm (u keřů velikost plochy v m ²)	katastrální území	parcela č.
1 ks	lípa - <i>Tilia</i>	138 cm	Řepčín (Řepčinská)	1029/19

Zdůvodnění žádosti:

Strom je napadený dřevokaznou houbou. Hrozí jeho vývrat a poškození okolního domů a zaparkovaných automobilů případně jeho zřícení na procházející osoby.

Přílohy k žádosti:

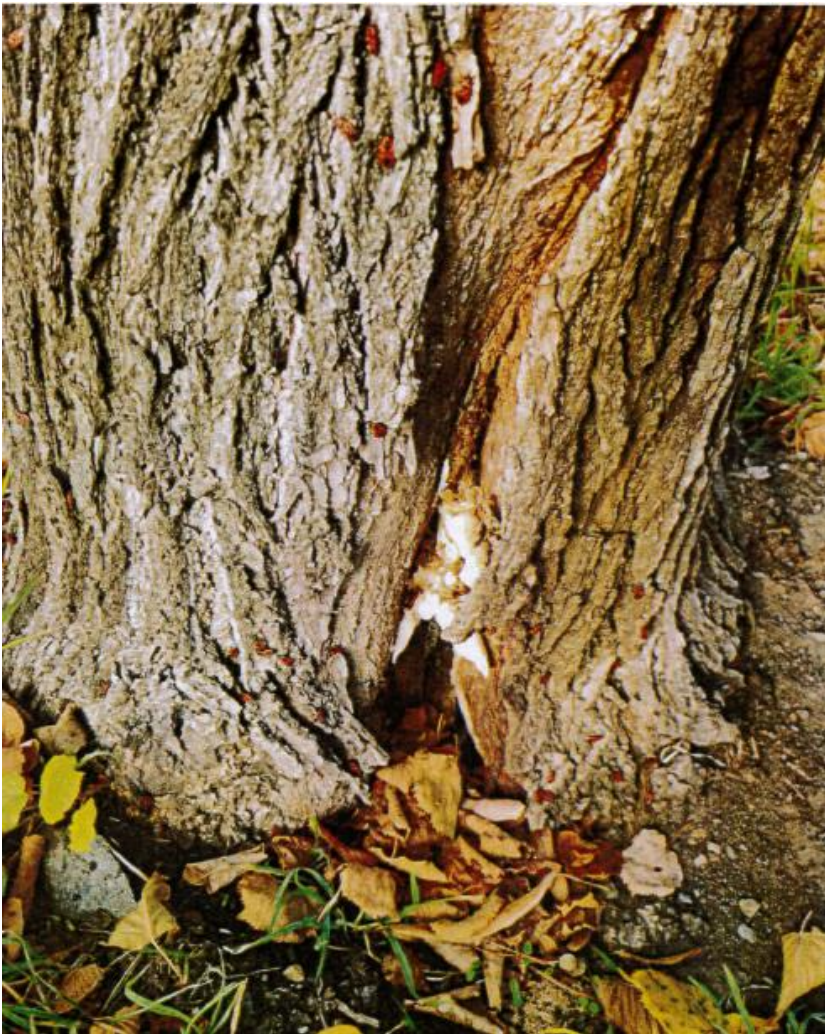
- situační náčrtek se zakreslenými dřevinami, nebo snímek pozemkové mapy se zákresem dřevin
- doložení vlastnického, nebo nájemního vztahu žadatele k pozemkům na nichž dřeviny rostou, tj. výpis z katastru nemovitostí
- souhlas vlastníků (včetně spoluvlastníků) pozemků s navrženým kácením dřevin

Vlastník pozemku: (podpis, razítko, datum)
Uživatel – nájemce pozemku: (podpis, razítko, datum)

!!! **Upozorňujeme, že tato žádost není samotným povolením ke kácení.** Kácet lze až na základě splnění podmínek uvedených v povolení (rozhodnutí) správního orgánu, které bude případně vydáno až po posouzení této žádosti. Vaší žádostí tedy nemusí být vždy vyhověno.

V případě, že se pozemky dotčené kácením nacházejí v památkově chráněném území, je nutné si před započetím kácení vyžádat rovněž stanovisko orgánu státní správy památkové péče.

Kontakt: terezabenyskova@olomouc.eu, tel.: 588 488 352, kamilakolenyakova@olomouc.eu, tel.: 588 488 346

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. - stanovuje mimo jiné

- samostatnou působnost obce = samosprávu (např. pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování svých občanů – bydlení, ochrana zdraví, doprava a spoje, informace, výchova a vzdělání, kulturní rozvoj, ochrana veřejného pořádku),
- přenesenou působnost obce = státní správu ve věcech, které stanoví zákon
- **Povinnosti vlastníka nemovitostí a pozemků (fyzické i právnické osoby) – zeleň je neoddělitelnou součástí pozemku (vlastník je povinen se o pozemek i zeleň starat a nese za ni plnou zodpovědnost)**

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – rizika vlastnictví a správy zeleně

Nebezpečí tlakových větvení stromů.

Mezi růstové defekty stromů, vedoucí k jejich výraznému snížení provozní bezpečnosti, patří tlakové větvení.

V místě zjizvení tlakového větvení dochází k zatékání dešťové vody, je to místo pro vstup houbové nákazy vedoucí k postupnému vyhnívání dřevní hmoty stromu.

Foto - tlakové větvení u mladého javoru, které se často vyskytuje u stromů u nichž nebyl včas proveden výchovný řez koruny stromu.

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – rizika vlastnictví a správy zeleně

Nebezpečí tlakových větvení stromů.

Tlakové větvení u vícekmenné vrby vedlo v plném olistění bez známek poškození kmene, nebo výskytu plodnic houbové infekce, po vydatných deštích a rychlém olistění větví, k samovolnému pádu jednoho z kmenů.

Teprve ve zlomu bylo vidět vyhnívání báze kmene stromu.

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – rizika vlastnictví a správy zeleně

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – rizika vlastnictví a správy zeleně

Poškození dřevin činností člověka

podpálení dutin stromů

podřezání kmene

zadláždění původní vegetační plochy až k patě kmene stromu

zasypání dřevin čerstvě posečenou travní hmotou, agresivní kyselé prostředí negativně působí na dřeviny, vede k jejich odumírání

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – rizika vlastnictví a správy zeleně

Poškození dřevin činností člověka

Razantní ořez stromů, vedoucí k jejich trvalému poškození.

Stromy reagují na tento řez vytvořením sekundární nestabilní koruny kterou je nutné nadále pravidelně řezat silně redukčním/tvarovacím řezem (na čípek nebo na hlavu), aby se předešlo samovolnému vylamování nových letorostů.

Stromy na tento razantní řez zareagovaly bujným kmenným obrostem ze svých spících pupenů jako náhradním asimilačním orgánem po ztrátě původní asimilační plochy

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – rizika vlastnictví a správy zeleně

Poškození dřevin činností člověka

Zástupce vlastníka SVJ se rozhodl pro vlastní ořez městské zeleně, která údajně stínila bytům a bránila rekonstrukci balkónů.

U dvou letitých Thují malonyana byly SVJ přivolanou stavební firmou, za pomoci plošiny, odřezány spodní větve do výšky pátého nadzemního podlaží. Z původní aleje fastigiátních habrů zbyl pouze jeden, zbývající čtyři byly ořezány, stejně jako původní mohutný solitérní keř tisu na torza bez ponechání jakýchkoliv asimilačních orgánů.

Destabilizace ve svahu rostoucích thují, s přenesením jejich těžiště do výšky a razantní řez habrů i tisu vedly k jejich odstranění.

Na svévolnou činnost nás a policii upozornili obyvatelé tohoto bytového domu a většina vlastníků bytů v rámci SVJ.

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9061 (z r. 2006) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, která vychází z ČSN DIN 18920 (z r. 1997) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavební činnosti

Stanovuje mimo jiné:

- ochranu vegetačních ploch před chemickým znečištěním, ohněm, před zamokřením a zaplavením

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9061 (z r. 2006) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, která vychází z ČSN DIN 18920 (z r. 1997) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavební činnosti

Stanovuje mimo jiné:

- ochranu vegetačních ploch před chemickým znečištěním, ohněm, před zamokřením a zaplavením
- ochranu stromů před mechanickým poškozením – 2 m vysokým oplocením obklopujícím celou kořenovou zónu, tzn. **okapová linie koruny stromu** rozšířená do stran o 1,5 m, u sloupových forem o 5 m.
Ve výjimečných případech 2 m vysokým „vypolštářovaným“ bedněním z fošen (podloženým měkkou pryží nebo filcem) umístěným na kmeni stromu. Korunu chránit před poškozením stroji a vozidly.

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9061 (z r. 2006) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, která vychází z ČSN DIN 18920 (z r. 1997) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavební činnosti

Stanovuje mimo jiné:

- ochranu vegetačních ploch před chemickým znečištěním, ohněm, před zamokřením a zaplavením
- ochranu stromů před mechanickým poškozením – 2 m vysokým oplocením obklopujícím celou kořenovou zónu, tzn. **okapová linie koruny stromu** rozšířená do stran o 1,5 m, u sloupových forem o 5 m.
Ve výjimečných případech 2 m vysokým „vypolštářovaným“ bedněním z fošen (podloženým měkkou pryží nebo filcem) umístěným na kmeni stromu. Korunu chránit před poškozením stroji a vozidly.
- ochranu kořenové zóny při navážce zeminy – žádná navážka nebo jen minimální, a to s provzdušňovacími výsečemi, nesmí dojít k zasypání kořenového krčku

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9061 (z r. 2006) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, která vychází z ČSN DIN 18920 (z r. 1997) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavební činnosti

Stanovuje mimo jiné:

- ochranu vegetačních ploch před chemickým znečištěním, ohněm, před zamokřením a zaplavením
- ochranu stromů před mechanickým poškozením – 2 m vysokým oplocením obklopujícím celou kořenovou zónu, tzn. **okapová linie koruny stromu** rozšířená do stran o 1,5 m, u sloupových forem o 5 m.
Ve výjimečných případech 2 m vysokým „vypolštářovaným“ bedněním z fošen (podloženým měkkou pryží nebo filcem) umístěným na kmeni stromu. Korunu chránit před poškozením stroji a vozidly.
- ochranu kořenové zóny při navážce zeminy – žádná navážka nebo jen minimální, a to s provzdušňovacími výsečemi, nesmí dojít k zasypání kořenového krčku
- ochranu kořenového prostoru při výkopech rýh nebo stavebních jam – nejmenší doporučená vzdálenost hrany výkopu od paty kmene je čtyřnásobek obvodu kmene (měřeno ve výšce 1 m nad zemí), nejméně však 2,5 m

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9061 (z r. 2006) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, která vychází z ČSN DIN 18920 (z r. 1997) Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavební činnosti

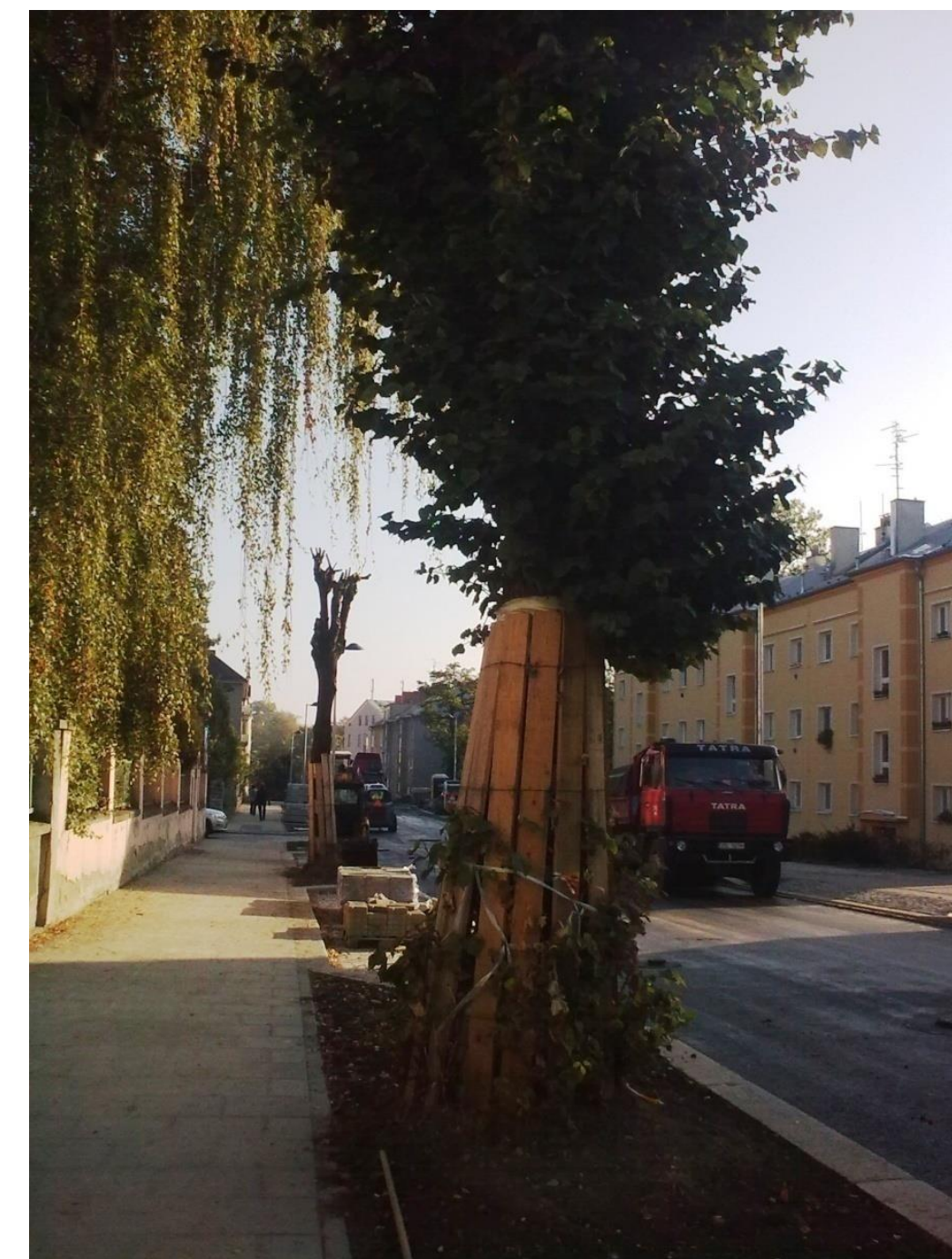
Stanovuje mimo jiné:

- ochranu vegetačních ploch před chemickým znečištěním, ohněm, před zamokřením a zaplavením
- ochranu stromů před mechanickým poškozením – 2 m vysokým oplocením obklopujícím celou kořenovou zónu, tzn. **okapová linie koruny stromu** rozšířená do stran o 1,5 m, u sloupových forem o 5 m.
Ve výjimečných případech 2 m vysokým „vypolštářovaným“ bedněním z fošen (podloženým měkkou pryží nebo filcem) umístěným na kmeni stromu. Korunu chránit před poškozením stroji a vozidly.
- ochranu kořenové zóny při navážce zeminy – žádná navážka nebo jen minimální, a to s provzdušňovacími výsečemi, nesmí dojít k zasypání kořenového krčku
- ochranu kořenového prostoru při výkopech rýh nebo stavebních jam – nejmenší doporučená vzdálenost hrany výkopu od paty kmene je čtyřnásobek obvodu kmene (měřeno ve výšce 1 m nad zemí), nejméně však 2,5 m
- výkopy v oblasti ochranného pásma stromů musí být prováděny ručně

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

Jednoduchá ochrana stromů při rekonstrukci cestních sítí s instalací bednění na kmény stromů, zvednutí komunikace nad původní niveletu terénu

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

Mladá výsadba
uličního stromořadí
v Paříži -
nedotknutelná
kořenová zóna pro
mladou dřevinu je
vymezena v zemi
kotvenou dřevěnou
ohradou
v rozměrech
200 x 200cm

Výsadbový ostrůvek v parkovacích stáních Vídně
(rok 2014) – průměr vegetační plochy měří 3m

Kořeny stromů se rozrůstají v závislosti na podloží, ve kterém se nacházejí, a také v závislosti na výšce hladiny spodní vody.

Tentýž druh dřeviny dokáže vytvořit zcela rozdílný tvar kořenové soustavy v písčitém podloží s nízkou hladinou podzemní vody (trsnatý kořenový systém, kterým se lépe ukotví v sypké, lehké a vysychavé půdě), **než** dřevina rostoucí **v těžké jílované půdě s vysokou hladinou podzemní vody** (zde stromy tvoří silné, téměř vodorovně, mělce pod povrchem půdy nebo na povrchu půdy rozprostřené kotevní kořeny s mělce prokořeňujícími kořeny zajišťujícími příjem živin a vody).

Úplně jiný kořenový systém tvoří stromy rostoucí na skalnatém podloží, kdy kořeny prorůstají skulinami ve skalním podloží do značných hloubek hlavně za zdrojem vody.

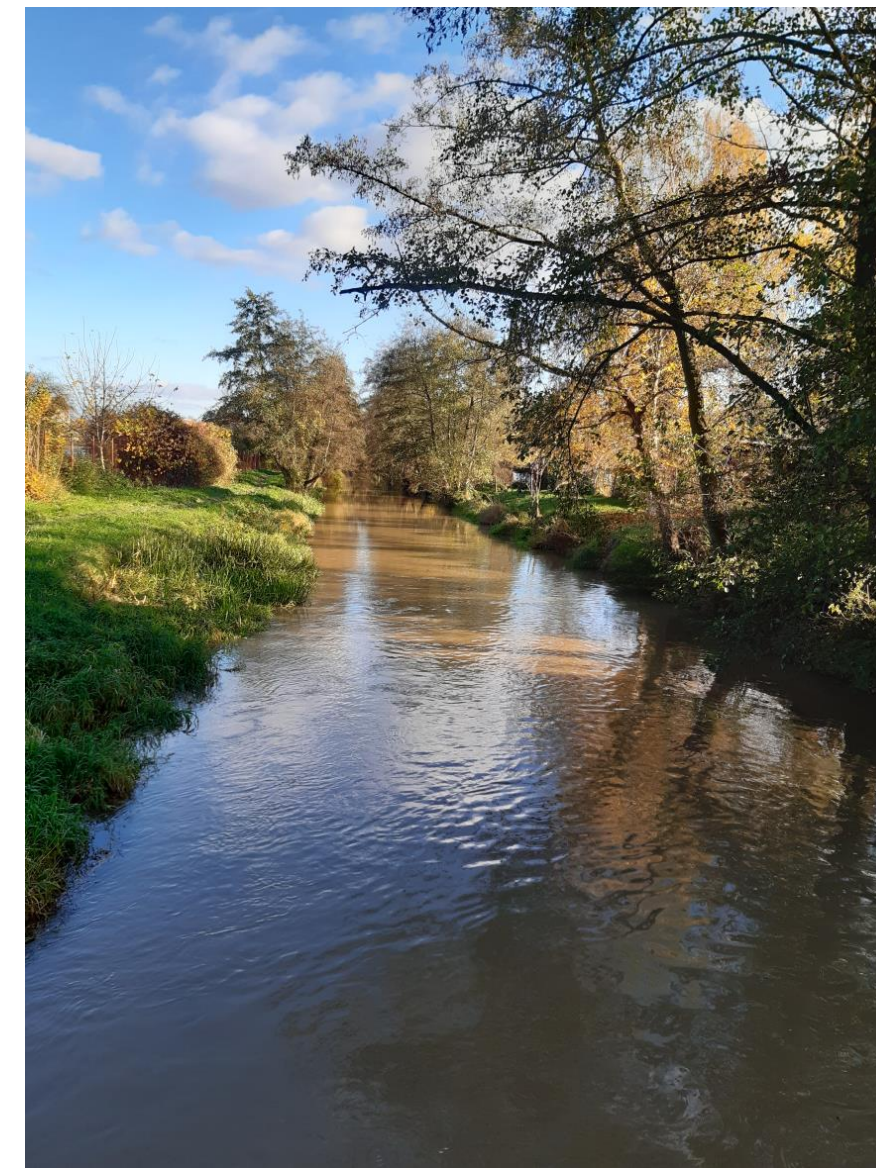

Kořeny stromů se rozrůstají v závislosti na podloží, ve kterém se nacházejí, a také v závislosti na výšce hladiny spodní vody.

Tentýž druh dřeviny dokáže vytvořit zcela rozdílný tvar kořenové soustavy v písčitém podloží s nízkou hladinou podzemní vody (trsnatý kořenový systém, kterým se lépe ukotví v sypké, lehké a vysychavé půdě), než dřevina rostoucí v těžké jílované půdě s vysokou hladinou podzemní vody (zde stromy tvoří silné, téměř vodorovně, mělce pod povrchem půdy nebo na povrchu půdy rozprostřené kotevní kořeny s mělce prokořeňujícími kořeny zajišťujícími příjem živin a vody).

Úplně jiný kořenový systém tvoří stromy rostoucí na skalnatém podloží, kdy kořeny prorůstají skulinami ve skalním podloží do značných hloubek hlavně za zdrojem vody.

Obrazně řečeno se u stromů nachází objem kořenů shodný s asimilační plochou v nadzemní části dřeviny.

Nejedná se však o zrcadlový efekt!

Schopnosti dřevin přizpůsobit svůj kořenový systém stanovištním podmínkám se využívá i při realizaci střešních zahrad.

Fotodokumentace je z Vídně, kde stromy a keře rostou v souvrství o mocnosti cca 55 cm. Z toho je vrstva růstového, na živiny velmi chudého substrátu v mocnosti jen 35 – 45 cm. Vegetace musí být pod závlahou.

K výsadbě a pěstování se vybírají rostlinné druhy snášející vyšší teploty a vysychavé prostředí (např. meruňky, švestky, třešně, vinná réva, jerlín, Amelanchier, růže, trubače, ostružiníky, maliníky, levandule, atp.)

Důležitou částí dřeviny je **kořenový krček** – nachází se v něm centrální nervový systém dřevin. Schází se v něm veškeré podněty z nadzemní i podzemní části dřeviny a také z tohoto místa je řízena potřebná reakce dřeviny na příchozí podnět.

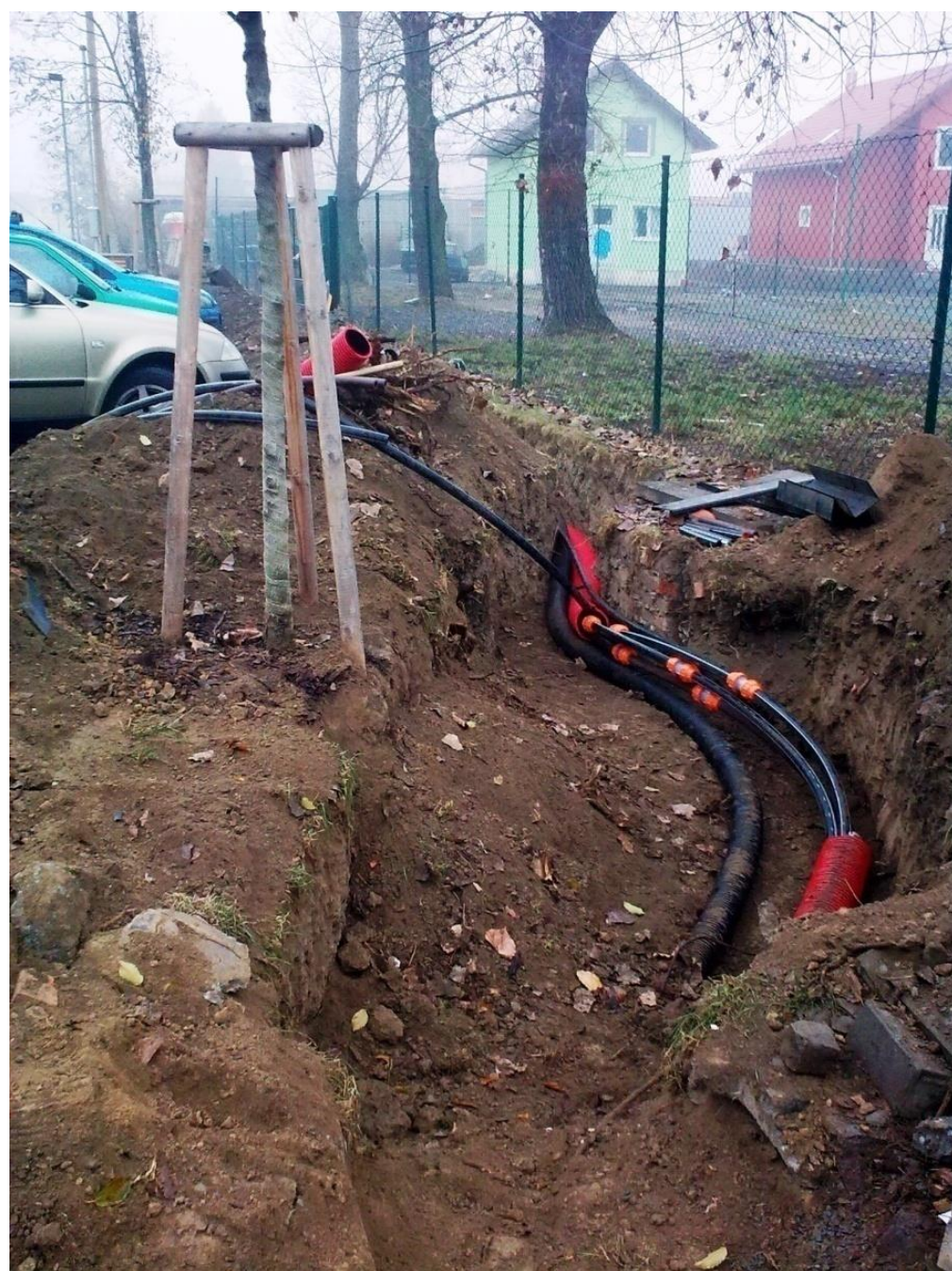
Kořenový krček ztrácí schopnost plnit svou funkci nejčastěji při fatálním mechanickém poškození paty kmene u mladých stromů např. strunovou sekačkou nebo houbovou nákazou kořenového krčku dřevokaznými houbami, vnikajícími do dřeviny hlavně v důsledku poškození kořenů stromů výkopovými pracemi. Následkem je ztráta provozní bezpečnosti dřeviny! Hrozí samovolné zhroucení dřeviny i za úplného bezvětří.

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

Negativní příklady stavby k vegetačním plochám a stromům

**Výkopy a pokládky
inženýrských sítí
v ochranném
pásmu dřevin**

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

Negativní příklady stavby k vegetačním plochám a stromům

**Zasypání kmenů stromů
stavebním materiálem nebo
odkopyky zeminy**

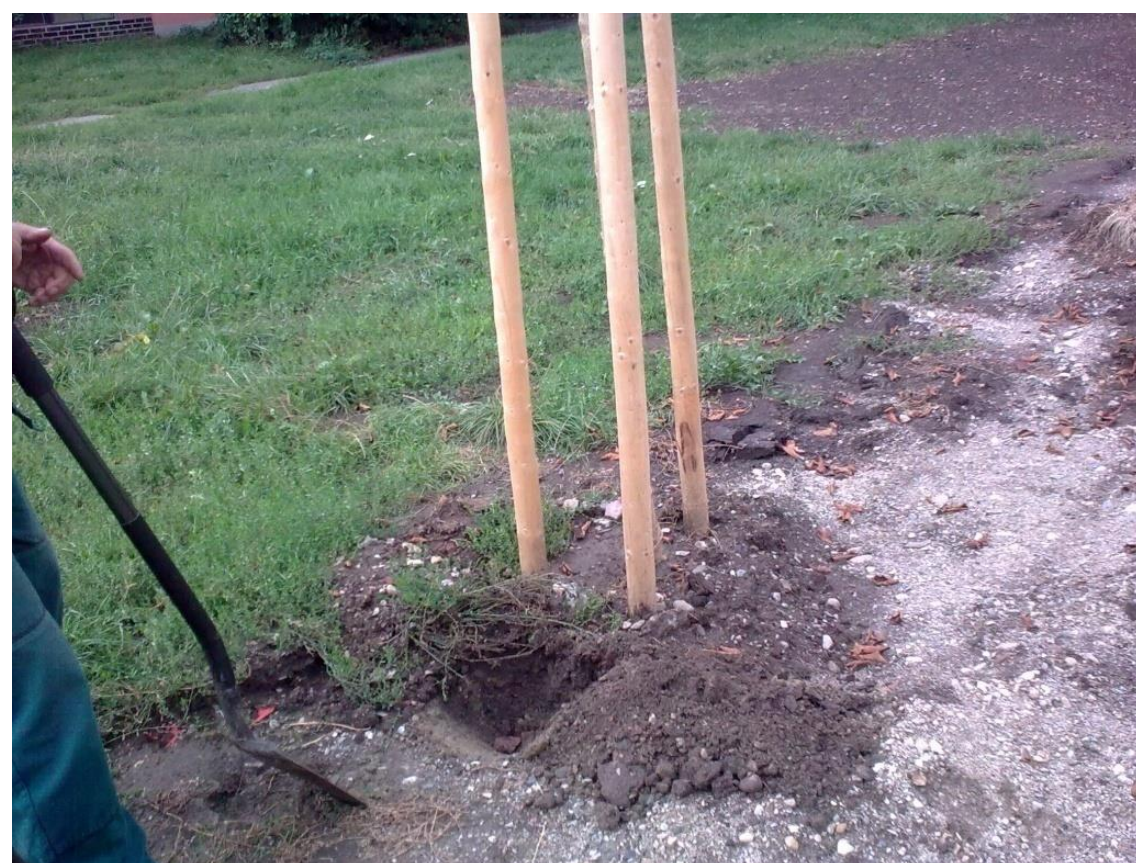
**Výsadba stromů
stavební firmou
v letním období
do
nepřipravených
výsadbových
ploch**

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

Laické provedení výsadby stavební firmou - Olomouc

Výsadba stromu v nevhodnou roční dobu (konec července), bez výměny substrátu, do sídlištních podmínek podloží, které je tvořeno navážkou. Kotevní kůly jsou zatlučené do kořenového balu stromu, tím kořenový bal není fixován v zemi, strom se při sebemenším poryvu větru kymácí a dochází k opětovnému přetrhávání nových kořenů, které se strom snaží vytvářet jako náhradu za mechanicky „ukřižováním“ rozdrcené kořeny. Dřevina se vysiluje, hladoví a žízní.

Postupný úhyn v první dekádě srpna, tímto způsobem vysazené, aleje sakur - během 10 dnů.

Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

Dodatečné provedení úpravy terénu stavební firmou kolem původních výsadby mladých stromů

Při rekonstrukci bytového domu v Olomouci stavební firma zvýšila navážkou ornice i se stavební sutí okolní rostlý terén do úrovně prvního nadzemního podlaží bez ohledu na stávající mladé výsadby stromů.

Následně musela stavební firma pod dozorem správce zeleně provést terénní modelace kolem těchto stromů v podobě obřích zálivkových mís, a hlavně odstranit velkou mocnost zeminy s navážkou stavební suti z okolí kořenového krčku a nad kořenovým balem stromů.

VÝSADBA DŘEVIN – metodika odd. městské zeleně OMZOH MMOI k realizaci uložených náhradních výsadeb v intravilánu.

technologický postup při vlastní výsadbě dřevin:

- před výsadbou nechat zaměřit a vytýčit inženýrské sítě správci sítí (včetně vystavení protokolu),
- před výsadbou provést 50% výměnu zeminy s přidáním hydrokrystalu (zadržuje vodu a postupně ji uvolňuje kořenům vysazené dřeviny),
- při výsadbě použít protirůstovou fólii jako ochranu technické infrastruktury, a plastovou chráničku kabelů veřejného osvětlení, (v případě, že se v místě výsadby infrastruktura nachází)
- ihned po výsadbě musí být u dřevin proveden srovnávací řez nadzemní části – úměrný objemu kořenů
- dřeviny přihnojit startovací dávkou průmyslového, vícesložkového, pomalu rozpustného /uvolňujícího hnojiva
- po vysazení dřeviny zalít nejméně 60 litry vody/1 keř, 100 l/ 1 strom
- při výsadbě dřevin do záhonu - založit plevelů prostý záhon, odpíchnutý (obrytý) od okolního terénu a zamulčovaný 10cm vrstvou mulče,
- kolem výsadby solitérních stromů vytvořit zálivkové mísy o průměru 70 - 80cm, v bezplevelném stavu, překryté 10 - 15cm vrstvou mulče

VÝSADBA DŘEVIN – metodika odd. městské zeleně OMZOH MMOI k realizaci uložených náhradních výsadeb v intravilánu.

- každý strom ukotvit 3 kůly s úvazky, a minimálně 3 příčkami v horní části kotvení (doporučení – opatřit kotvení i dřevěnými příčkami ve spodní části kotvení, a to minimálně ve dvou až třech řadách, tj. celkem 9 až 12 příček na jedno kotvení)

Spodní příčky brání nejen mechanickému poškození paty kmene při kosení v okolí zálivkové mísy, ale hlavně zabraňují močení psů na kmen mladé výsadby stromů

- kmen opatřit lehkou bandáží nebo bílým nátěrem kmene (př. Arboflex nebo vápennou jíchou – opatření proti korňové spále, tj. vertikální praskání kmene vlivem UV záření, a proti velkým výkyvům teplot hlavně v předjarním a jarním období),
- při výsadbě mechanicky nepoškodit kořenový bal ani vlastní dřevinu,
- odstranit a odvézt přebytečnou zeminu z výkopu (spodinu, případně navážku)
- okolní travnatý terén, dotčený výsadbou, uvést do řádného stavu – urovnat terén, doplnit ornici a oset travním osivem

VÝSADBA DŘEVIN – metodika odd. městské zeleně OMZOH MMOI k realizaci uložených náhradních výsadeb v intravilánu.

Instalace tří řad příček ve spodní části kotvení stromů – opatření proti močení psů a poškozování báze kmene s kořenovým krčkem agresivní močí

Instruktaž výsadby stromu arboristy v Jihlavě

**Redukce původní koruny úměrně
k velikosti kořenového balu**

**Příprava výsadbové jámy úměrná
k velikosti kořenového balu**

Instruktaž výsadby stromu arboristy v Jihlavě

Kořenový bal je nutné ukotvit kůly zatlučenými do půdy po jeho obvodu. Kořenový bal nesmí být při výsadbě mechanicky poškozen – propíchnut a rozdrcen zatlučeným kotvením.

Instruktaž výsadby stromu arboristy v Jihlavě

Zасыпání výsadbové jámy kolem kořenového balu za stálého dolévání vody ke kořenům dřeviny, vytvoření kvalitní záливkové mísy ze zemního valu.

Ukotvení stromu úvazky k opěrným kůlům.

OŠETŘENÍ A ÚDRŽBA DŘEVIN – metodika odd. městské zeleně OMZOH MMOI k realizaci uložených náhradních výsadeb.

Roční a pětiletá vegetační údržba stromů po dobu záruky

- ve vegetačním období zalévat a přihnojit (doporučený počet 8 zálivek za vegetaci, jedna zálivka představuje 100 l vody/strom), včetně 1 hnojivé zálivky za vegetaci, nebo plošného přihnojení vícesložkovým granulovaným hnojivem (**tj. během pětileté údržby 40 zálivek celkem, jedna zálivka představuje 100 l/strom, celkem 4m³ / 1 strom**),
- min. 1x ročně během vegetace provést chemické ošetření proti houbovým chorobám a 1 krát proti savému a žravému hmyzu (**tj. během pětileté údržby provést 5 krát chemické ošetření proti houbovým chorobám a 5 krát proti savému a žravému hmyzu**),
- po celou dobu údržby zajistit bezplevelný stav a požadovaný tvar zálivkové mísy (4x ve vegetačním období pletí a úprava zálivkové mísy o průměru 70 - 80cm), která musí být řádně zamulčovaná (10 - 15cm vrstva mulče), (**tj. během pětileté údržby provést 20 krát odplevelení a úpravu tvaru zálivkové mísy**),
- 2x ročně doplnit do zálivkové mísy mulč (do celkové 10 - 15cm vrstvy mulče), včetně dovozu (**tj. během pětileté údržby 10 krát doplnit mulč**),
- 1x za dva roky provést u dřeviny výchovný řez (**tj. během pětileté údržby provést 2 krát výchovný řez – ve druhém a čtvrtém roce povýsadbové péče**),
- min. 2x ročně provést odstranění kmenných obrostů (**tj. během pětileté údržby provést 10 krát odstranění kmenných obrostů**),
- 1x ročně kontrola úvazků a kotvení, jejich potřebná oprava (**tj. během pětileté údržby provést 5 krát kontrolu a potřebnou opravu úvazků a kotvení**),

Údržba 5. rokem navíc obsahuje odstranění úvazků a kůlů.

OŠETŘENÍ A ÚDRŽBA DŘEVIN – metodika odd. městské zeleně OMZOH MMOI k realizaci uložených náhradních výsadeb.

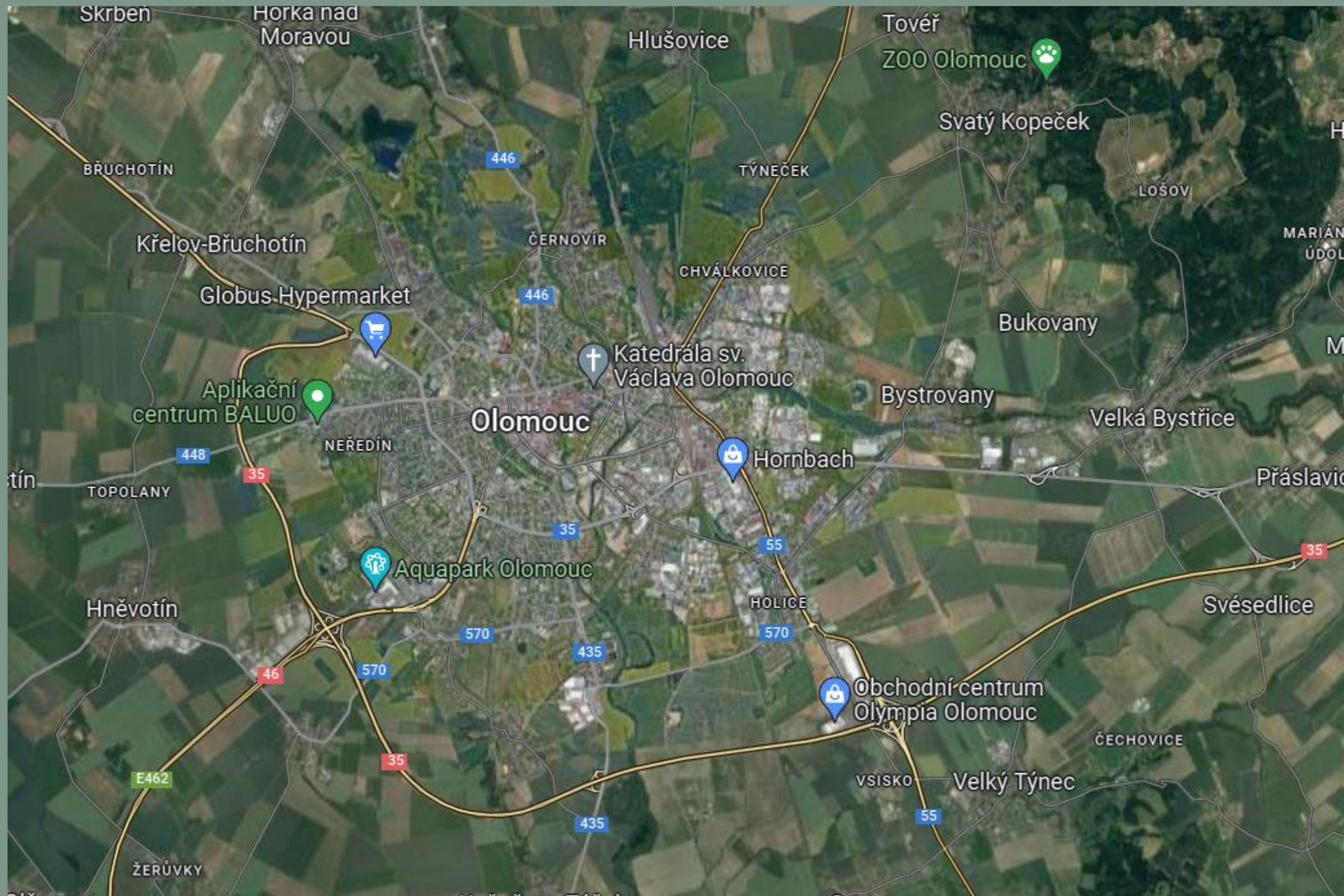
Roční a pětiletá vegetační údržba keřů po dobu záruky

- 4x pletí a kypření výsadbových záhonů (**tj. během pětileté údržby provést 20 krát pletí a kypření výsadbových záhonů**),
- 1x chemické odplevelení (**tj. během pětileté údržby provést 5 krát chemické odplevelení**)
- 1x ročně stříhání keřů první dva roky, pak jednou za 3 roky (u tvarovaných živých plotů 2x ročně řez po celou dobu údržby) (**tj. během pětileté údržby provést 3 krát stříhání keřů, u tvarovaných živých plotů 10 krát**),
- 2x chemické ošetření za vegetaci (1x proti houbovým chorobám a 1x proti savému a žravému hmyzu), (**tj. během pětileté údržby provést 5 krát chemické ošetření proti houbovým chorobám a 5 krát proti savému a žravému hmyzu**),
- 8x zálivka včetně 1 výživy (jedna zálivka představuje 15 l/ 1ks keře, v případě zahuštěné výsadby 60 l/ 1m²), (**tj. během pětileté údržby provést 40 krát zálivku, jedna zálivka = 15 l/ 1ks keře, v případě zahuštěné výsadby 60 l/ 1m²**),
- 2x doplnění mulče do celkové mocnosti 10cm v záhonu, včetně dopravy (**tj. během pětileté údržby 10 krát doplnění mulče do celkové mocnosti 10cm v záhonu, včetně dopravy**),

Správní činnost městské zeleně v Olomouci

Celková rozloha vegetačních ploch na území města Olomouce a přiléhajících 8 předměstských částí zaujímá 838 ha, z toho je 626 ha stabilních funkčních typů zeleně

Správní činnost městské zeleně v Olomouci

V současné době je do správy oddělení městské zeleně, odboru městské zeleně a odpadového hospodářství Magistrátu města Olomouce svěřeno přibližně 330 ha vegetačních ploch sídlištní a uliční zeleně, cca 40 ha vegetačních i zpevněných ploch a skleníků v historických parcích města Olomouce, a více jak 100 ha rekreační zeleně. O vegetační plochy se starají Technické služby města Olomouce a.s., Výstaviště Flora Olomouc a.s. (VFO a.s.), Lesy města Olomouce a.s. a odborné lokální zahradnické firmy.

VFO a.s. je také spolusprávce historických parků, Čechovy, Smetanovy, a Bezručovy sady, Park pod Dómem a ASO park, které tvoří zelený prstenec kolem památkové rezervace historického jádra města.

Pomocné nástroje k řádné péči správce zeleně

Při správě zeleně je nutné mít k dispozici:

- zpracované projekty obnovy vegetačních ploch (pro potřeby obnovy zeleně i pro ukládání náhradní výsadby),
- technickou mapu inženýrských sítí, které jsou evidovány v rámci věčných břemen v pozemcích obce – slouží k orientaci, kde je možné obnovit výsadby, kde je možné povolit nové vedení inženýrských sítí v souladu s modro – šedo – zelenou infrastrukturou obce
- evidenci vegetačních prvků spravovaných vegetačních ploch, ve formě pasportu zeleně

Pasport zeleně

- Kategorizuje jednotlivé typy zeleně – stromy, keře, živé ploty, travnaté plochy, květinové záhony ...
- Slouží k evidenci dřevin (stávajících i nově vysazovaných) a vegetačních ploch (základem je důkladná inventarizace dřevin s dendrologickým posouzením a návrhem opatření)
- Umožňuje evidenci zákroků na stávající zeleni – ořezy dřevin, bezpečnostní vazby korun stromů (instalace a následné kontroly), kácení dřevin
- Pomocí pasportů lze evidovat způsoby a s tím související ceny údržby travnatých ploch podle profilu terénu (seče trávníků a hrabání listí v rovině nebo ve svahu a nerovném terénu), nebo podle jeho funkčnosti – (parkový trávník, sídelní zeleň, luční porost, komunikační zeleň podél silnic a v příkopech mimo intravilán)

Pomocné nástroje k řádné péči správce zeleně

Pasport zeleně

The screenshot displays the ZELÉN GIS application interface. The main window shows a map of a residential area with various buildings and green spaces. A data entry window is open over the map, titled "Solitérní strom - prohlížení Zelen-aktualizovane (gr.č.: 15394)". The window contains the following fields and values:

- Číslo úseku: 0, Ulice: 3845, 0
- Id objektu: 15394
- Katastr: (empty)
- Městská část: (empty)
- Oblast: 0 777
- Správce: neurčeno
- Udržovatel: neurčeno
- Třída: 11, 2
- Typ: jehličnatý, 2
- Věk: dospívající strom, 3
- Tvarování: neurčeno, 0
- Průměr korony: 5,00 m, Výška: 11,00 m, Nasazení korony: 2,00 m
- Obvod kmene: 0 cm, Sadovníká hodnota: 0,00, Inv. číslo: (empty)
- Počet kmenů: 1
- Taxon: 509 - Pinus contorta
- Kulturní: neurčeno
- Umístění: Neurčeno
- Vstup ke kořenům: Neurčeno
- Příslušnost: nepřísluší

The interface also includes a menu bar at the top with options like "Systém", "Vyhledat", "Výběr", "Úpravy", "Objekt", "Bežimy", "Seznamy", "Nástroje", "Nastavení", "Okna", "Zobrazit", "Nápoje". A toolbar below the menu contains various icons for map navigation and editing. On the right side, there is a legend panel with categories like "WMS", "Ortofoto", "Technická síť", "Majetky", "Katastr - ČÚZK", "Adresní body", "Parcely", "Obce", "Katastry", "Uliční síť", "Světelná zařízení", "DSPS", "Sdílené aplikace", "TEPAOS", "Aplikační soubory", "Mapové podklad", "Vodní plochy a toky", "Městské části", "Oblasti výivu", "Referenční soubory", "Mapové listy", "Letecké snímky", "Videopasport", "Mřížka", "Směrová růžice", "Měřítko", "Zprávy". At the bottom, there is a status bar showing "pos:", "dist: 0 m, úhel: 0°", "M: 1: 929", "R: 0°", "Zelen-aktualizovane", "Výběr", and a system tray with the date "08.04.2024" and time "8:13".

Děkuji Vám za pozornost.

Moravská Třebová 09.04.2024

Ing. Jitka Štěpánková
vedoucí oddělení městské zeleně MMOI
členka rady sekce Správa zeleně SZKT